

شماره سب ۱۴۳۱۱۲۶

مسئولیت بین المللی دولت‌ها در اقتضای قوانین زیست‌محیطی

نویسنده: پیروز خوانساری

نشر راس

۱۳۹۵

سرشناسه	: خوانساری، سپیده، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	: مسئولیت بین‌المللی دولت در نقض قوانین زیست‌محیطی / نویسنده سپیده خوانساری.
مشخصات نشر	: تهران، راش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۰ ص.
شابک	: 978-600-6078-60-1
وضعیت فهرست‌نویسی	: قیفا
موضوع	: مسئولیت‌های زیست‌محیطی
موضوع	: Environmental responsibility
موضوع	: مسئولیت ناشی از خسارت‌های زیست محیطی
موضوع	: Liability for environmental damages
موضوع	: تعهدات بین‌المللی
موضوع	: Environmental obligations
موضوع	: حفاظت محیط زیست - جنبه‌های سیاسی
موضوع	: Environmental protection - political aspect
رده‌بندی گنگ	: GE ۱۳۹۵، ۵م/خ/۱۹۵
رده‌بندی دنیوی	: ۳۶۳/۷
شماره کاتالوژی ملی	: ۴۳۱۳۲۲

نشر راش

نام کتاب: مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در نقض قوانین زیست‌محیطی

نویسنده: سپیده خوانساری

ناشر: نشر راش

نوبت چاپ: چاپ اول - ۱۳۹۵

لیتوگرافی و چاپ: برهان

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۸۷-۶۰۰-۶۰۷۸-۶۰-۱

نشانی: تهران، خیابان کارگر جنوبی، روبروی مجتمع مهستان، کوچه سرود، پلاک ۱۰، واحد ۲.

همراه: ۰۹۳۰۳۷۷۶۳۰۷

۱۱	مقدمه
۲۱	بخش اول: مسئولیت بین المللی دولت‌ها
۲۳	فصل اول: محیط‌زیست
۲۷	فصل دوم: نقش حقوق از حفاظت محیط‌زیست
۳۳	فصل سوم: نقش حقوق بین الملل محیط‌زیست
۳۵	چرا به حقوق بین الملل نیاز داریم؟
۴۱	فصل چهارم: به بین اصلی حقوق بین الملل
۴۳	بزرگان اصلی حقیقه بین الملل
۴۹	فصل پنجم: وینس‌تای مسئولیت بین المللی دولت‌ها
۵۱	گفتار اول: مفهوم مسئولیت و هم‌مشابه
۵۳	مبحث اول: مفهوم و ولایت
۵۵	مبحث دوم: مفاهیم مشابه
۵۵	بند اول: مفهوم معنای و Liability و Responsibility
۵۷	بند دوم: مسئولیت ایمنی
۵۷	گفتار دوم: عناصر تحقق مسئولیت بین المللی
۶۲	مبحث چهارم: ایجاد مسئولیت بر اساس نظریه مسئولیت مطلق
۶۵	گفتار سوم: نظریه بنیابین
۶۶	گفتار چهارم: ارکان مسئولیت بین المللی
۶۶	مبحث اول: وجود ضرر
۶۹	مبحث دوم: عمل زیانبار
۷۰	مبحث سوم: رابطه سببیت
۷۰	گفتار پنجم: عناصر تحقق مسئولیت بین المللی دولت
۷۱	مبحث اول: قابلیت انتساب
۷۱	مبحث دوم: تقض تعهد بین المللی
۷۳	مبحث سوم: میزان و ماهیت مسئولیت بین المللی
۷۷	فصل ششم: اقدامات غیرممنوع و نتایج زیانبار آن در مسئولیت بین المللی دولت‌ها

گفتار اول: مسئولیت بین‌المللی ناشی از اعمال منع شده در حقوق بین‌الملل	۷۹
مبحث اول: اعمال منع نشده	۷۹
مبحث دوم: اسناد بین‌المللی	۸۱
مبحث سوم: ماهیت مسئولیت بین‌المللی برای اعمال منع نشده	۸۴
مبحث چهارم: بررسی موضوع در کمیسیون حقوق بین‌الملل	۸۶
مبحث اول: مسئولیت و حفظ محیط زیست	۸۹
مبحث دوم: حقوق و صدمات زیست محیطی	۸۹
گفتار سوم: جبران خسارت	۹۲
مبحث اول: نحوه‌ی جبران خسارت	۹۳
مبحث دوم: موانع جبران خسارت ناشی از صدمات زیست محیطی	۹۸

بخش دهم: بررسی خسارات زیست محیطی در رویه‌های قضایی و داوری‌های

بین‌المللی	۱۰۱
فصل اول: اصل شکایت در حقوق بین‌الملل و نحوه‌ی شکل‌گیری مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها	۱۰۳
گفتار اول: اصل حاکم	۱۰۵
مبحث اول: کانال کوروش	۱۰۷
مبحث دوم: پرونده پروژه‌های هسته‌ای کره و ژاپن	۱۰۹
مبحث سوم: قضیه داوری ترابیل هیلتر	۱۱۳
مبحث چهارم: قضیه دریاچه لاتوکس	۱۱۴
مبحث پنجم: صلاحیت سرزمینی کمیسیون بین‌المللی رودخانه ادر	۱۱۵
مبحث ششم: برخی زمین‌های فسقات در نائور	۱۱۶
مبحث هفتم: پرونده آسیاب‌ها بر روی رودخانه اورووئه	۱۱۷
مبحث هشتم: پرونده پروژه کارخانه‌های تولید خمیر کاغذ	۱۱۹
مبحث نهم: پرونده علف‌کشهای هوایی	۱۲۲
فصل دوم: نحوه بهره‌برداری از منابع و منافع دریایی در شکل‌گیری مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها	۱۲۵
گفتار اول: منابع و منافع دریایی	۱۲۷
مبحث اول: قضیه یان ماین - اختلاف بین دانمارک و نروژ (۱۹۹۳)	۱۲۷
مبحث دوم: قضیه اختلاف بین ایالات متحده آمریکا و کانادا (تعیین حدود مرزهای دریایی)	۱۲۸
اصلی خلیج ماین	۱۲۸
مبحث سوم: قضیه قلمرو ماهیگیری دعوای انگلیس و ایرلند شمالی علیه ایسلند (۱۹۷۴)	۱۳۰

فصل سوم: توسل و یا تهدید به استفاده از صلاح هسته ای در مخاصمات مسلحانه و نحوه شکل گیری مسئولیت بین المللی دولتها.....	۱۳۳
گفتار اول: نظرات مشورتی.....	۱۳۶
مبحث اول: پرونده مشروعیت استفاده از سلاح های هسته ای.....	۱۳۶
مبحث دوم: مشروعیت تهدید یا استفاده از سلاح های هسته ای.....	۱۴۳
فصل چهارم: ایجاد آلودگی نفتی و نحوه شکل گیری مسئولیت بین المللی دولتها.....	۱۴۷
گفتار اول: ایجاد آلودگی نفتی در دریا و نحوه شکل گیری مسئولیت بین المللی دولتها در زمان صلح.....	۱۵۰
مبحث اول: قضیه پاتموس.....	۱۵۰
مبحث دوم: قضیه آموکو کاریز.....	۱۵۱
گفتار دوم: ایجاد آلودگی نفتی در دریا و نحوه شکل گیری مسئولیت بین المللی دولتها در زمان جنگ.....	۱۵۴
مبحث ۱-۱: حمله عراق به سکوی نفتی نوروز.....	۱۵۴
مبحث ۱-۲: حمله نیروهای آمریکایی به سکوهای نفتی ایران در خلیج فارس.....	۱۵۷
مبحث ۱-۳: حمله عراق و کویت.....	۱۶۲
نتیجه گیری.....	۱۶۵
پیشنهادهای.....	۱۶۹
منابع.....	۱۷۵
کتاب های فارسی:.....	۱۷۵
مقالات:.....	۱۷۶
پایان نامه ها:.....	۱۷۶
جزوات درسی:.....	۱۷۷
روزنامه ها:.....	۱۷۷
استاد:.....	۱۷۷
منابع خارجی:.....	۱۷۷
Bookes:.....	۱۷۷
Web Sites:.....	۱۷۸
ضمیمه:.....	۱۷۹
الف) اختصارات.....	۱۷۹

مقدمه

با نام خداوند بزرگوار ای از قرآن کریم در بیان اهمیت طبیعت و لازمه حفظ و نگهداری آن برای ادامهٔ ۱۰۰۰ بشریت و همچنین گفته‌ای از نویسنده معروف روم باستان اوید^۱ که دوهزار سال قبل در التزام به مذهب خدادادی طبیعی، پژوهش خود را آغاز می‌نمایم. خداوند در قرآن کریم اهمیت آب و محارزیست در حفظ بشریت می‌فرماید: «اولم يرالذین کفروا ان السموات والارض من افقا ففققنهما و جعلنا من الماء کل شیء حی افلا یؤمنون»^۲

و نویسنده معروف روم باستان که می‌گوید: «طبیعت، آفتاب، نسیم و موجها را ملک خصوصی کسی قرار نداده و آنها هدایایی هستند برای همه و متعلق به همگان». تاریخ بیانگر آن است که از دیرباز انسان برای تداوم حیات اجتماعی خود، همواره قواعد و مقرراتی را وضع نموده و ناقض این مقررات را مسئول مجرم شمرده و به طرق مختلف با خاطیان برخورد کرده است. در سطح روابط بین الملل نیز این وضعیت بگینه‌ای دیگر متحول گردیده است به گونه‌ای که در قرن اخیر با توسعه روابط بین الملل و ظهور

۱- Ovid

۲- آیه ۳۰، سوره مبارکه الانبیاء.

قواعد مختلف عرفی و معاهداتی، نهاری با عنوان مسئولیت بین‌المللی دولت تکامل خود را آغاز کرد تا بتواند با نقض کنندگان حقوق بین الملل برخورد نماید.

اهمیت حفظ محیط زیست بر کسی پوشیده نیست؛ و به تبع آن، ایجاد و تحول حقوق و تکالیف مربوط به آن، چه در حقوق داخلی و چه در حقوق بین‌المللی از مسائل بسیار مهمی است که در روزگار ما کارشناسان و محققان داخلی و بین‌المللی را وا داشته است تا در جهت رشد و کمال آن به بحث، بررسی و اقدام بپردازند. امروزه موضوع محیط زیست بسیار، از مسائل را در بر می‌گیرد؛ از جمله: آب و هوا، گرمایش جهانی (گرم شدن دمای زمین)، بالا آمدن سطح دریاها، حفظ گونه‌های گیاهی و جانوری، فرسایش لایه ازن، آثار فعالی صنعتی ناشی از اعمال انسان، تخریب جنگها، آلودگی آبها، پارانهای اسیدی، آلودگی‌های حریمی و بسیاری مسائل دیگر مانند آن حتی آسیبهای خاص محیط زیستی ممکن است باعث شود صواب امنیت بین‌المللی به خطر افتد و در نتیجه دخالت و اقدام سازمان ملل و شورای امنیت را بر می‌داشته باشد.

لازم به ذکر است که حفظ و نگهداری از محیط زیست با مشکلات متعددی روبرو است که به طور مثال عدم تمایز دولت‌ها به تفویض حاکمیت و از دست دادن آن و همچنین رویارویی و تضاد منافع آنها در منطقه این موانع می‌باشد.

وقایع و حوادث اخیر شدیداً به جهان بسریت هشدار می‌دهد که حفظ محیط زیست یک مسئولیت بین‌المللی است. در سال ۱۹۸۴، نشست ۴۰ از متیل ایزوسیانات^۱ از یک کارخانه شرکت تابعه یونیون کارباید^۲ در بوپال هند^۳ مرگ ۲۰۰۰ هزار نفر و آسیب دیدن دویست هزار نفر در یکی از فجیع‌ترین ضایعات طول تاریخ گردید.

۱ - methyl isocyanate gas

۲ - union carbide

۳ - Bhopal

در سال ۱۹۸۶، وقوع یک انفجار در راکتور هسته‌ای چرنوبیل^۱ در اوکراین شوروی باعث اولین واقع گزارش شده رسمی مرگ و میر ناشی از رادیواکتیو در یک نیروگاه هسته‌ای گردید و مواد رادیواکتیو آن در فضا منتشر گردید که حتی به فاصله دوری تا ایالات متحده آمریکا رسید. کمی بعد در همان سال، لوله‌های مخصوص آتش نشانی که برای خاموش نمودن یک انبار در سوئیس که در آتش می‌سوخت و ۳۰ تن مواد شیمیایی را به درون منطقه مجاور رودخانه‌راین^۲ جاری شد، به عنوان جدی‌ترین فاجعه محیط زیستی اروپا، رسوایی برانگیخت. حادثه بوپال، آتش چرنوبیل و جاری شدن مواد شیمیایی در سوئیس هشدار بسیار بزرگی بود که به دولت‌ها نشان دهد که آن‌ها نمی‌توانند مرزهای خود را ببندند تا اثرات فاجعه‌ها و رخداد‌های محیط زیستی در امان باشند.

در این سال‌ها، خطرات و تهدیدات محیط زیستی جهانی دراز مدت، نظیر فرسایش لایه ازن، تغییرات آب و هوایی، ربا نه‌های اسیدی، خطرات بالقوه بسیاری را برای حیات بشر به همراه می‌آورند. به وجود آمدن حفره در لایه ازن در اتمسفر جو در قسمت فوقانی منطقه قطب جنوب توجه و علاقه نهادهای مورد مدارکی دال بر ارتباط تخریب لایه ازن با شیوع فزاینده امراض پوستی، سرطان، آب مروارید، از کار افتادن نظام مغنویت (بدن) و نابودی محصولات را به خود معطوف نمود. قطع درختان جنگلی به صورت انبوه و انتشار ممتد ضایعات صنعتی در فضا باعث پیشرفت بیماری‌های ایمنی در مورد تغییرات آب و هوای جهانی و بالا آمدن سطح آب دریاها، زیر سیل شدن دشت‌های ساحلی و گسترش امواج گرمازا گردیده است و سرانجام باران اسیدی حاوی فرات خطرات که مشکوک به آلوده کننده آب‌های مصرفی ماهیان هستند، تهدید بزرگی برای سلامت انسان است. در مواجهه با عظمت و فوریت این گونه مشکلات مسائل محیط زیستی بین‌المللی، جهان یک بیداری سیاسی را تجربه کرده است. گرچه موضوعات محیط زیستی از جهت ارتباط بین‌المللی، پدیده‌های جدیدی نیستند. با وجود این رهبران جهان بطور فزاینده‌ای مسایل محیط

۱ - Chernobyl

۲ - Rhine

زیستی را از موضوعات حاشیه‌ای و جانبی، به دستور کارهای اصلی سیاسی‌شان منتقل کرده‌اند.

نظام حقوقی بین‌الملل محیط زیست، ترکیبی از حقوق عرفی، معاهدات، نهادها و به کارگیری فرامرزی حقوق محیط زیست رافعی است. در تلاش جهت بهره‌گیری از عرف بین‌المللی در مورد حفاظت از محیط زیست، محققان دو دهه اخیر را صرف ساختن ماهرانه قواعد مربوط به مسئولیت و تعهدات دولتها، خصوصاً در مورد پاسخگویی به موضوع آلودگی‌های مرزگزر کرده‌اند. دولتها بر اساس این نظام مسئولیتی، از طریق توسعه مسئولیت‌های بین‌المللی که به منظور جلوگیری از فعالیت‌های مقرر به محیط زیست تنظیم یافته، دست به کار شده‌اند. علاوه بر این برای توسعه قواعد صریح و روشن در مورد مشکلات و مسائل محیط زیستی، دولتها با روش‌های گوناگون انعقاد قرارداد، نظیر روش کنوانسیون-بمبکتک و تحقیق برای یافتن شیوه‌های جدید اجرای قرارداد اقدام کرده‌اند. برای روشن‌تر شدن موضوع در ادامه مقدمه محقق لازم می‌داند به بررسی سیر تاریخیچه و چگونگی تحولات حقوق بین‌الملل در زمینه محیط زیست پرداخته شود.

شاید بتوان گفت توجه و حفاظت از محیط زیست از معاهده ۱۹۰۹ مرزهای آبی آغاز شده هر چند که اکثریت مفاد آن مربوط به حفاظت از محیط زیست نبوده است اما این معادله نشان‌دهنده نگرانی‌های جامعه بین‌الملل نسبت به مسائل زیست محیطی و حفاظت از آن را از اوایل قرن بیستم بیان می‌کند.

اما در پایان دهه ۱۹۶۰ میلادی و در پی اعلام نگرانی‌ها، افکار عمومی نسبت به خطراتی که کره زمین را تهدید می‌کند سخت برانگیخته شد و نگرانی به طور گسترده در سطح بین‌المللی ریشه دوانید. این نهضت باعث شد موضوعات زیست محیطی با آنچه که هشدار داده شده بود، در حقوق اکثر کشورها به وسیله مجالس ملل آنها، به اتفاق آرا پذیرفته شود و سازمان‌های بین‌المللی، موضوع وجود خطرات جدید تهدید کننده را به رسمیت بشناسد. از آن پس، اسناد گوناگونی در زمینه کنترل آلودگی هوا به تصویب رسید و گام‌هایی نیز در عرصه حفاظت از گیاهان و حیاط وحش از سوی دولتها برداشته شد.

کنفرانس استکهلم که در ژوئن ۱۹۷۲ برگزار شد بزرگترین کنفرانس بین‌المللی بود که با شرکت بیش از ۶ هزار نفر از ۱۱۳ کشور و نزدیک به هشتاد نمایندگان از سازمان‌های بین‌الدولی و ۷۰۰ ناظر اعزامی از ۴۰۰ سازمان غیر دولتی تشکیل شد. در این کنفرانس اعلامیه محیط زیست که راهنمای عملی برای دو دهه در سراسر جهان بود به تصویب رسید.

بعد از کنفرانس استکهلم، روند توسعه حقوق محیط زیست، در مرحله نخست، موارد معینی از موضوعات محیط زیست را طرح کرد و اسنادی با برد بین‌المللی مورد تصویب قرار گرفت که موضوعات آن، اقیانوس‌ها، آب‌های زیرزمینی، هوا، خاک و حیات وحش را بر سه سطح، به همین ترتیب این روند توسعه، در قلمرو قانون‌گذاری در بیشتر کشورها تسری یافت. «پنده مشترک ما» نیز عنوان گزارشی است از کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه در سال ۱۹۸۷ ارائه و منتشر شد. در این گزارش بر لزوم توجه به هشت مورد اصلی برای تأمین ناپداری توسعه تأکید شد که این موارد عبارتند از: جمعیت و منابع انسانی، صنعت، امنیت غذایی، گونه‌ها و زیست بوم‌ها، چالش‌های مدنی-شهری، مدیریت مشترکات، انرژی، سلامت و تفریح. پس از آن (کنفرانس ریو) در سال ۱۹۹۲ با شرکت ۱۷۲ دولت و ۶۰ نماینده بین‌الدولی وابسته به سازمان ملل متحد در ریودوژانیرو برگزار شد. در این کنفرانس حدود ۱۰ هزار شرکت‌کننده شامل ۱۱۶ نفر از سران دولتها به همراه نمایندگان دولتها، ۴۰۰۰ نفر از سازمان‌های غیر دولتی معتبر و ۹ هزار نفر از روزنامه‌نگاران سراسر جهان شرکت داشتند. از ۵ سند حاصل مذاکرات اعضای شرکت‌کننده در این کنفرانس ۲ مورد مربوط به کنفرانس بین‌المللی سازمان ملل متحد راجع به تغییرات آب و هوا و تنوع گونه‌های زیستی بود. سومین سند این کنفرانس اعلامیه‌ای با عنوان عکس العمل جامعه جهانی برای دستیابی به یک توافق در قالب سند «غیر تعهد آور حاوی اصول حقوقی مبنی بر اجماع جهانی مدیریت حفاظت و توسعه به‌کار برای انواع

گونه‌های جنگل‌های جهانی بود. اما ۲ سند باقی مانده گستره وسیع تری شامل «اعلامیه محیط زیست و توسعه» و یک برنامه عمل معروف به «دستور کار ۲۱» را در بر می‌گیرد. سند اعلامیه محیط زیست و توسعه، متن خلاصه‌ای مرکب از ۲۷ اصل و دارای نقش مرکب است. این سند با تأکیدی بر اعلامیه ۱۹۷۲ استکهلم در صدد است راه میانه‌ای از طرق گوناگون را بر گزیند. در یک دید کلی، این اعلامیه به موضوع توسعه پایدار پرداخته است. اصل چهارم این اعلامیه که بیان می‌کند «دولتها برای دستیابی به توسعه پایدار باید حفاظت از محیط زیست را به عنوان جزء تفکیک ناپذیر توسعه تلقی نمایند و نباید آن را به طور جداگانه مورد بررسی قرار دهند» از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اصل اول این اعلامیه نیز می‌گوید که «انسانها موضوع اصلی هرگونه توسعه هستند». برخورداری از سلامت و توانایی‌های جسمی و روحی جزو حقوق انسانها در انطباق با طبیعت است. اصل هشتم می‌افزاید که دولتها باید شیوه تولید و مصرف را اصلاح کرده و سیاست‌های جمعیتی معقول را اتخاذ کنند. قسمت اول این اصل، مسئولیت را بیشتر متوجه دولت‌های صنعتی می‌کند و آن را نشان می‌دهد که از نقش نیروی انسانی ماهر صحبت می‌کند و آنها را با موقعیت‌های شغلی مختلف در توسعه که ورها مؤثر می‌داند. سرانجام دسته آخر اصول مندرج در اعلامیه «محیط زیست توسعه» اصولی است که در ارتباط با مشارکت همگانی. از جمله اصل ۱۰ اعلامیه ریه که برای شهرها و روستاها آگاهی و مشارکت در حل مشکلات زیست محیطی قائل می‌شود. اصول ۲۰ تا ۲۲ نیز به حساسیت مشارکت طبقات مختلف از قبیل زنان، جوانان و مردم یک سرزمین در روند تصمیم‌گیری و اتخاذ و اعلام می‌دارد استفاده از تجربیات آنها می‌تواند برای جلوگیری از تخریب محیط زیست به عنوان راهنمای شکل دهنده قواعد حقوقی به حساب آید.

آخرین سند زیست محیطی به تعبیر بسیاری از صاحب‌نظران، سند «اسپو» یا سند اجلاس سران برای توسعه پایدار است. اجلاس جهانی توسعه پایدار که در سال ۲۰۰۱ در ژوهانسبورگ آفریقای جنوبی با حضور سران و نمایندگان دولتی و غیر دولتی همگامی‌ها برگزار شد، اقدام به تصویب و ارائه برنامه اجرایی توسعه پایدار در جهان کرد. حاصل

اجلاس سران توسعه پایدار، برنامه‌ای مدون بود که امید است مورد دقت همه گروه‌ها و دولت‌ها قرا گیرد. بخش اول این سند «مقدمه» و بخش دوم آن «قفرزدایی» اولین و مهمترین گام مجریان تحقق توسعه پایدار است.

مجموعه قواعد بین‌المللی که هدف آنها حفاظت از محیط زیست باشد، به عنوان حقوق بین‌الملل محیط زیست شناخته می‌شود. تاریخچه شکل‌گیری این مقررات چندان طولانی نیست. در واقع پس از آن که دانشمندان زنگ خطر را برای حفظ طبیعت و زمین به صدا درآوردند، جامعه بین‌الملل در این ارتباط عکس‌العمل نشان داد. این واکنش در اواسط قرن بیستم صورت گرفت و پیش از آن هیچ اقدام جوی برای حفاظت همه‌سویگر از محیط زیست انجام شده بود. کنوانسیون ۱۹۰۲ راجع به حفاظت از پرندگان مفید برای کشاورزی، نخستین کنوانسیون چند جانبه در ارتباط با حفاظت از برخی گونه‌های وحشی بود. در میان متفلسفین بین‌المللی که به شکلی جزئی از محیط زیست حفاظت می‌کردند، چند معاهده آب‌ماند مرزی بین ایالات متحده و کانادا است که هنوز هم لازم‌الاجرا است و به نحو چشمگیری در طول دهه ۱۹۰۰ توسعه یافت. معاهده مذکور کمیسیون را تأسیس کرد که در موضوعات آلودگی نقش مؤثر ایفا کرده است. همچنین در فاصله بین دو جنگ جهانی تعداد قابل ملاحظه‌ای رساله‌های مرزی راجع به آب را منعقد کردند که شامل مقرراتی درباره مسئله آلودگی آب بود.

به علاوه از تلاش‌های اولیه در جهت مبارزه با آلودگی دریاهای بوده است. در نخستین تلاش‌ها برای جلوگیری از آلودگی آب‌ها و آب‌های ساحلی از اوایل قرن حاضر از طریق وضع قوانین ملی به طور یکجانبه صورت گرفت ولی اولین کوشش بین‌المللی برای ایجاد هماهنگی بین دولت‌ها در مبارزه با آلودگی دریاهای در ۱۹۲۰ تحقق یافت. این تلاش‌ها با بی‌توجهی جهانیان نسبت به فوری بودن و تقدیرنامه راجع بود. البته در مورد آلودگی دریاهای حفاظت از آن معاهدات متنوعی منعقد گردیده است. به طوری که بعد از جنگ جهانی در هر دهه تعدادی از این معاهدات نمود پیدا کردند.